

הישן תחת המטה פרק שני סוכה כד.

עין משפט נר מצוה

יח א מ"י פ"ו מהל'
טומאת מת ה' ד:

רבינו הנאל

ושנין איפוך ואימא הכי, הא מתניי דקתני אוכלת בתרומה, ר' יהודה היא דלא חייש למיתה, והאי דקתני אסור לאכול, ר' מאיר מאיר דחייש למיתה. דתניא עשאה לבהמה פוסל ור' יהודה מכשיר. ואסיקנא ר' מאיר למיתה דאסור לאכול, נוד לא חייש. ואסיקנא לר' יהודה, לעולם לא חייש דאורייתא, ואמאי אסר בין דפרישית ועוד יש לומר דהא דייק ליה לרבי יהודה זרייה מיהא דלכי מיית הו גיטא היינו משום דמוקי פרק מי שחזו (שם דף עג.) דאומר מעת שאני צעול דהיינו שעה אחת קודם מיתתו שלא היתה השעה מזכורת ולכסוף כשמת אמרי' הוצר הדבר שאותה שעה אחת היתה ולפי טעם זה אין לדקדק מדשמואל ומכל מקום פ"י הקונט' אמת דהא דריש כל הגט (שם דף קה.) דהיה רבינו צועל ע"מ שירצה אבא וזהו הדין דכל מערבין (עירובין דף לו:) דהוא דאס חסם למזרח אע"ג דהו תנאי משמע דלא מהני למאן דלית ליה זרייה ואס תאמר דהכא לא חייש ר"מ למיתה ופרק ארבעה אחין (ביבמות דף כו.) תנן ד' אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו השואים אחיות הכי אלו חולות ולא מתייצבות ומפרש חסם בגמרא משום דקסבר אסור לצטל מלות יבמין דלילמא אדמיניס חד מיית אידך וקצטלת מלות יבמין והיה משנה רבי מאיר כדמוכח בפ"צ דיבמות (דף יט.) משום דסתם מתיני' ר"מ ויש

זין ירדו ללא ירדו ומיהו טעם זה לא יתכן גבי אס זבא חסם נמי מתיני' חסם ככל ענין ומשיז ליה זרייה והא דפריך זמרוכה (ב"ק דף טט:) דר' יוחנן אדרי' יוחנן דהיה דכל המתקטט ובהיה לרחין שחלקו לקוחות הן ולא מחלק זין זו לזו משום דכל המתקטט מזכר דזריו צפירות^ט וקומן להתזכר ע"י תאלון ינחא ליה לנמימר לעולם דכל הנלקט כדקמני ועוד ינחא ליה לנמימר לעולם לא תיפוך ועוד דאפי' הוה מחלק אכתי קשה ליה מהיהא דלמר ר' יוחנן דריש כל הגט (גיטין דף כה.) אף אחרון אינו פוסל משום דאין זרייה אע"פ שמזכר דזריו כשאומר ארו שאלה אגרש זו ומיהו כי מוכרין זריש כל הגט כזי מילי דר' יוחנן הוה ליה לנמימר זריכותא דמהיהא דלקוחות הן לא הוה שמעיין דאף אחרון אינו פוסל מטעם דפרישית ועוד יש לומר דהא דייק ליה לרבי יהודה זרייה מיהא דלכי מיית הו גיטא היינו משום דמוקי פרק מי שחזו (שם דף עג.) דאומר מעת שאני צעול דהיינו שעה אחת קודם מיתתו שלא היתה השעה מזכורת ולכסוף כשמת אמרי' הוצר הדבר שאותה שעה אחת היתה ולפי טעם זה אין לדקדק מדשמואל ומכל מקום פ"י הקונט' אמת דהא דריש כל הגט (שם דף קה.) דהיה רבינו צועל ע"מ שירצה אבא וזהו הדין דכל מערבין (עירובין דף לו:) דהוא דאס חסם למזרח אע"ג דהו תנאי משמע דלא מהני למאן דלית ליה זרייה ואס תאמר דהכא לא חייש ר"מ למיתה ופרק ארבעה אחין (ביבמות דף כו.) תנן ד' אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ומתו השואים אחיות הכי אלו חולות ולא מתייצבות ומפרש חסם בגמרא משום דקסבר אסור לצטל מלות יבמין דלילמא אדמיניס חד מיית אידך וקצטלת מלות יבמין והיה משנה רבי מאיר כדמוכח בפ"צ דיבמות (דף יט.) משום דסתם מתיני' ר"מ ויש

אוסרין. ואמרין גורה שמה יבקע הנוד ולא יבא לדי זרייה ונמלא שותה טבלים. אלמא ר' יהודה חייש לבקיעת הנוד וכל שכן למינת אדם ור' מאיר לא חייש: איפוך. לא שנינו אפי' כדקאמרמ' אלא איפכא שנינו אפי' הא דלא חייש ר' יהודה והא דחייש ר"מ ולא מהלוקא יין שנינו אפי' אלף מנה דסוכה דר' יהודה לא חייש ור' מאיר חייש: קשיא דרבי מאיר. דבקיעת נוד ארבי מאיר דסוכה: דלית ליה זרייה. ואפי' אינו נבקע אסור: לכשיבקע. ניזין דזכר כלומר דלא חיישין לה: מתקינין לו. מומנין לכהן גדול מערב יוה"כ: שמה פסח אסור. וכתיב (ויקרא טו) וכפר צעדו וצעד ציתו ציתו זו היא אשמו: כפרה. כפרת יוס הכפורים עשה זו מעלה זו שחשש זה צמדי דלא חייש צעלמא: ופרכינין זין למ"ד טעמא דר' מאיר משום שמה תזרח זין למ"ד משום מאיר דמדאורייתא מפרשי לרבי מאיר דמדאורייתא מצינו הא ורבנן גזר שמה תזרח או תמות מיתג גבי סוכה מצוי וזיראות דר' מאיר לחומרא אכל גבי גולל ר' מאיר מקיל וכיון דמדאורייתא צטיל היאך יכול לטהרו מידי טומאת גולל אלמא תנן צעירובין דבר שיש בו רוח חיים טעמא משום גולל ור' מאיר מטהר. וה"ה דמני למיפרך ממתנימא דלעיל דקמני ולא גולל לקצר אלף ממני' אלימא ליה לאקשוי ועוד משום דקמני מטהר דהיה לשון קולא: רוח חיים לאו צדי אדם הוא שהיה אין רוח צידו לנפשו: העומדים ברוח. על ידי רוח: לאו מחיה היא. דעיקר עמידתה דבר שאין בו ממש הוא: דאוקמה טעם פסות. סמך הדופן על הנוד תפוח ברוח: הרי

א) עירובין לו: וש"נ,
ב) נ"ס לו: וש"נ, א) יומא
ג. ד. ד. עירובין טו. ע"ש,
ד) ר"ש"א, א) ר"ש"א,

מוסף רש"י

שמה יבקע הנוד. והוצר שלא היה עמך לזכר לדי הפרשה ושהה טבלים למפרע (חולין יד.) שהיה לא הוצר לה התרומה משום (גיטין כו.) לכשיבקע. ענין דזכר לחומר, כלומר דלא חיישין להי' דלא שפית, דאי צפי מסר ליה לומר (עירובין לו: וכתיב חולין יד.) שפית לדי כך והאי טבלים שמה אכל אין לחוש לכך דלא שפית יבקע (גיטין כו.) מטעם משום גולל. אס עשאו גולל לקצר מעמא לעולם דאכל כמת עממו ואפילו יטל משם דמני כפרק בהמה המקשה (חולין עג.) וכל אשר יגע על פני השדה לרבות גולל ודופק (עירובין יט.) ור' מאיר מטהר. וטעמא דר' מאיר מפשט מסכת סוכה (כ"ח) משום דקסבר כל מחיה העומדת ברוח חיים אינה מחיה (עירובין יט.)

לומר דלכילי עלמא חיישי' חסם למיתה דלאחר שייבס לאחת פעמים שממתין השני זמן גדול מלחלון ומלייצס וחיישין שמה ימות צינתיס אכל שמה ימות בזמן מועט לא חיישין כבקיעת הנוד דהכא וא"ת והא לא חייש ר"מ לשמה מת דזמן מרובה בפרק כל הגט (גיטין דף כה.) דקתני בת ישראל הנשואה לכהן והלך צעלה למדינת הים אוכלת בתרומה דהוא קיים ואפי' לא מפליג חסם זין שמה מת לשמה ימות וסוגיא דשמעתין דפרק שני דיבמות כחיי דמשמע דקיבלה אפי' מרבה וי"ל דחיי מרבה פרק כל הגט חששא דשמה מת דזמן מרובה לשמה ימות לאלתר דמאן דחייש להאי חייש אכל פשיטא דלא לגמרי מדמי שמה מת לשמה ימות לאלתר דהא רבי יהודה דחייש לשמה ימות לאלתר גבי בקיעת הנוד ואס תימני לומר דחייש נמי לשמה מת לאלתר א"כ אשת כהן שינא צעלה מפתח ביתה לא תאכל בתרומה מכיון שנתעלם צעלה מעיניה וזכרין שיהא צעלה תמיד לפניו צעלה שהיא אוכלת: רבי יהודה ורבי יוסי ור"ש אוסרין. הא דבעי לנמימר בשמעתין ועירובין (דף לו:) וגיטין (דף כה.) וזמרוכה (ב"ק דף טט.) טעמא דר' יהודה משום דלית ליה זרייה אע"ג דקתני דהיה משום בקיעת הנוד דכוותי' אשכחן טובא שאין הגמרא חושב עיקר טעם אותו טעם המפורש במשנה פרק התערובות (וכחם דף עו:) גבי אברי תמימה שנתערבו בצברי צעל מוס וצפרק שליש דשצוות (דף כא:) גבי שבועה שלא אוכל ואכל כל שהוא חייב דברי ר"ע וצפרק שני דמכות (דף יז.) גבי כמה יאכל מן הטבל ויהא חייב ר' שמעון אומר כל שהוא וא"ת אי רבי יהודה לית ליה זרייה אלמא סבירא ליה כר' יוחנן דריש כל הגט (גיטין דף כה.) וצפרק מעשר בהמה (בכורות דף לו.) דאמרין האחין שחלקו לקוחות הן ומחזירין זה לזה ציובל אס כן היאך מלא ידיו ורגליו צבית המדרש דלא משכתא דמייתי כזכרים אלף חד זר חד עד יהושע זן נון דצפרק הציובל (ב"ק דף ג.) אית ליה לר' יהודה קנין פירות לאו קנין הגוף דמי גבי דין יוס או יומים וכן נמי לר' יוסי דמספקא ליה התם אי קנין הגוף דמי או לאו והכא לית ליה זרייה וכי האי גוונא דייק צדוק השולל גיטין (דף מה.) וי"ל דמדנין יוס או יומים אין ללמוד צעלמא אלף גבי מילי דעזר לחוד דהתם כתיבי קראי דכספו ותחת ידו ומיהו עממא לא מייתי לה בהשולל כי מייתי היהא דשדה אחוה ועוד יש לומר דדוקא ר' יוחנן הוא דאית ליה אפי' סבירא דמשום דלקוחות הן מחזירין זה לזה אכל איך אמוראי הוה אמרי דאע"ג דאין זרייה אין מחזירין כדקאמר' זריש כל הגט (שם דף כה.) וצפרק מעשר בהמה (בכורות דף לו.) דמכר הוא דלמר רחמנא דליהדר' ציובל ירושה ומתנה לא ור' יוחנן לא קשיא מרבי יהודה דהוה מפרש טעמא משום בקיעת הנוד מיהו לא יתכן טעם זה לר' יוסי דע"כ לית ליה כמו שאפרש וא"ת דהכא לית ליה לר' יוסי זרייה וצפרק מי שחזו (גיטין דף עג.) אית ליה זרייה דתנן ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ולכי מיית הו גיטא ולמאן דמחלק זריש כל הגט (שם דף כה.) זין תולה דעת עממו לתולה דעת אחרים ינחא ורצא דלא מפליג חסם מפרש טעמא^ט (משום בקיעת הנוד ורצה מפרש טעמא) פרק ככל מערבין (עירובין דף לו:) משום דבעינן ראשית ששיריה ניכרין ומיהו אכתי קשה דצפרק ככל מערבין (שם) משמע דלית ליה זרייה לר' יוסי גבי מעשר שיש לי צבית מחולל על סלע שתעלה צדי מן הכיס ר' יוסי אומר לא חילל ויש לחלק משום דבהיה דמי שחזו הדבר עומד להתזכר כדאי או ימיה או ימות ויש ליה זרייה טפי מהיהא דסלע שתעלה צדי מן הכיס שמה לא יתזכר הדבר לעולם דכי האי גוונא נוכל לתרן דשמואל אדשמואל:

רבי יהודה ורבי יוסי ור' שמעון אוסרין איפוך ר"מ חייש למיתה ור' יהודה לא חייש למיתה דתניא עשאה לבהמה דופן לסוכה ר"מ פוסל ורבי יהודה מכשיר קשיא דרבי מאיר אדרבי מאיר אמר לך ר' מאיר מיתה שכיחא בקיעת הנוד לא שכיחא אפשר דמסר ליה לשומר קשיא דרבי יהודה אדרבי יהודה מעמא דר' יהודה לאו משום דחייש לבקיעת נוד אלא משום דלית ליה זרייה ולא חייש ר' יהודה לבקיעת נוד והא מדקתני^ט סיפא אמרו לו לר' מאיר אי אתה מודה שמה יבקע הנוד ונמצא זה שותה טבלים למפרע ואמר להו לכשיבקע מכלל דחייש רבי יהודה לבקיעת הנוד התם ר' יהודה הוא דקאמר לרבי מאיר לדידי לית לי זרייה אלא לדידך דיש זרייה אי אתה מודה דשמה יבקע הנוד אמר ליה לכשיבקע ולא חייש רבי יהודה למיתה והא תנן ר' יהודה אומר אף אשה אחרת מתקינין לו שמה תמות אשתו הא איתמר עלה אמר רב הונא בריה דרב יהושע מעלה עשו בכפרה בין למאן דאמר שמה תמות בין למאן דאמר שמה תברח מדאורייתא מוחיצה מעליא היא ורבנן הוא דגזרו בה אלא מעתה לרבי מאיר תטמא משום גולל אלמא תנן ר' יהודה מטמא משום גולל ורבי מאיר מטהר אלא אמר רב אחא בר יעקב קסבר ר"מ כל מוחיצה שעומדת ברוח אינה מוחיצה איכא דאמרי אמר רב אחא בר יעקב קסבר רבי מאיר כל מוחיצה שאינה עשויה בידי אדם אינה מוחיצה מאי בינייהו איכא בינייהו דאוקמה בנוד תפוח ברוח אינה מוחיצה הרי עומדת ברוח אדם הרי

א) נבאה דל"ל לעירובין דר"מ
קאמר והא דקני וכו'.